

що можна зберігати національну ідентичність, але при цьому говорити мовою, зрозумілою всьому людству.

Його музика — це не просто мистецтво. Це практична філософія єднання, реалізована через гармонію звуку і сенсу. І саме тому спадщина Джона Раттера залишається актуальною не лише для музикознавців, але й для всіх, хто вірить у силу діалогу та взаєморозуміння між культурами.

#### **Список використаних джерел:**

Кучурівський, Ю. (2019). *Жанрова традиція реквієму у творчості композиторів Великобританії останньої третини XX – початку XXI ст.* (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової. Одеса.

Macfarlane, A. (2013). Interview with John Rutter. Retrieved from [http://www.alanmacfarlane.com/DO/filmshow/rutter1\\_fast.htm](http://www.alanmacfarlane.com/DO/filmshow/rutter1_fast.htm)

*Анастасія Ванюшева*

### **ПСАЛОМ 22 ВІКТОРІЇ ПОЛЬОВОЇ: ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ПАРАМЕТРИ ТА СИМВОЛІЧНИЙ ЗМІСТ**

Псалом 22 Давида відкриває молитовний цикл «Псалми Давида» Вікторії Польової. Текст псалма традиційно використовується в богослужбовій практиці, зокрема у Всенічному бдінні на Утрені перед Поліелеєм, і входить до складу третьої кафізми Псалтиря. Його зміст сповнений пророчого звучання та хвалебного звернення до Бога, що в контексті сучасних історичних реалій набуває символічного значення — як образ відродження народу, який проходить крізь випробування. Композиторка використовує літургійний текст церковнослов'янською мовою з українською транслітерацією. Провідна думка — «Господь пасет мя» — розгортається як звернення віруючої людини до Бога-Пастиря, в якому звучить прохання про духовне спасіння, потрапляння у Вічне Царство та утвердження на шляху правди. Вибір саме цього псалма для початку циклу зумовлений його пророчим підтекстом, відчуттям оновлення та духовного пробудження.

Музична драматургія твору тісно пов'язана з вербальним змістом і вирізняється наскрізною формою з елементами тричастинності. Твір написано

для чотириголосного хору з *divisi*, соло сопрано та тенора. Основна тональність — *f-moll*, вертикалі насичені поліфункціональністю, поєднуючи світлі й напружені барви. Вступ спирається на концентровану мелодію з елементами речитації, що підкреслює пастирську іпостась Бога. У першому розділі акцент зроблено на людське прохання про спасіння: композиторка використовує весь склад хору, стриману динаміку та *psalmodiї*ну інтонацію. Елементи речитації і динамічна пластичність сприяють створенню молитовного характеру звучання.

Другий розділ відображає боротьбу людини зі злом і водночас її непохитну віру у Божу підтримку. Уперше з'являється соло тенора з лаконічною мелодією, побудованою на катабазисно-анабазисному русі, що символізує духовний пошук. На тлі органного пункту та дзвонових ефектів у басах створюється особлива медитативна атмосфера. Взаємодія тенора і хору нагадує діалог між людиною та Божественним началом. Кульмінаційна зона відзначається контрастом між раптовим *sr* у хорі та більш виразною лінією сопрано з тріольною речитацією, що підкреслює духовне звернення. Введення тенорового речитативу, структурованого в ритмі й темпі, відсилає до традиції богослужбової *psalmodiї*. Протиставлення людського голосу тенора і хорової вертикалі тут набуває символічного значення: це співіснування людського і Божественного вимірів.

Аркова драматургія твору проявляється в поверненні початкового тексту в сольній партії сопрано в 80-му такті, що створює духовну арку від початку до кульмінаційного розвитку. Ремінісценційний епізод між другим розділом і репризою формує кульмінаційний емоційний центр твору, де просвітлення досягається введенням *Des-dur* та *F-dur*. Ці гармонійні зсуви розкривають відчуття духовного оновлення й надії. У синтетичній репризі, що поєднує елементи попередніх розділів, відбувається концентрація музично-сміслового матеріалу, перехід від «часового виміру до вічності». Особливу роль відіграє повтор слова «милість», відсутній у первинному літературному тексті, але доданий композиторкою як акцент на Божій благодаті.

Останні такти розкривають узагальнений образ твору: речитатив сопрано на тлі хорових педалей втілює духовну тишу та прийняття. Вікторія Польова створює глибокий художній образ мінімалістичними засобами — стриманою динамікою, обмеженим мелодичним діапазоном, органічними пунктами, речитацією. Інтонційна драматургія розгортається поступово, формуючи шлях від людського прохання до духовного просвітлення, від індивідуального досвіду до колективного молитовного звернення. Відчуття арковості, побудова форми на основі строфічної структури тексту та одночасна відкритість образного змісту дозволяють сприймати твір як духовну подорож, у якій особисте звернення зливається з універсальним. «Псалом 22» постає як зразок сучасної хорової духовної музики, у якому поєднуються глибока символіка, пророче звучання та мінімізація виразових засобів.

*Еліна Галь*

### **РОЛЬ КНУТА НІСТЕДТА У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОЇ ХОРОВОЇ ТРАДИЦІЇ НОРВЕГІЇ**

Кнут Ністедт (1915–2014) — видатний норвезький композитор, диригент і педагог, композиторська та диригентська діяльність якого відіграла важливу роль у формуванні професійної хорової музики XX століття. Його життя і творчість тісно пов'язані з розвитком національної культури, що поєднала фольклорну традицію з європейськими тенденціями композиторської творчості.

Мета доповіді — виявити значення хорового доробку К. Ністедта в контексті європейської культури другої половини XX ст. на ґрунті знайомства з його творчою біографією та коротким аналізом жанрів та принципів композиторського мислення.

К. Ністедт народився в Осло, де з дитинства займався музикою в родинному колі. Батько був аматором-скрипалем, керував камерним ансамблем. Вищу освіту юнак отримав у Музичній консерваторії м. Осло, вивчав орган, композицію та диригування. У 1947 році він отримав стипендію